

νικητής, ἐξεταζόμενος μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων αὐτοῦ σκέψεων, μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων αὐτοῦ λόγων, κρινόμενος καὶ εἶτα ἐγκαθιδρούμενος ἐν τῇ θέσει, ἧς εἶναι ἐπάξιος. Ἐπαξίως εἰσαχθεὶς ἐν τῇ σχολικῇ διδασκαλίᾳ δύναται νὰ ἦναι βέβαιος περὶ τῆς δόξης αὐτοῦ. Ἀποσπάσματα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐκτίθενται ὡς πίνακες ἐν μουσεῖῳ ἐν τοῖς Ἀνθολογίοις, δι' ὧν θὰ προσκληθῆ ἡ νεότης ὅπως ἀποθαυμάσῃ αὐτοῦς, ἡ δὲ βιογραφικὴ περὶ τοῦ συγγραφέως σημείωσις, συντασσομένη ὑπὸ ἀνδρῶν, οἵτινες εἶναι οἱ τιτλοφορούμενοι φρουροὶ τῆς καλαισθησίας, κατατάσσεται ἐν ταῖς Γραμματολογίαις μεταξὺ τῶν σεβαστῶν ἀριστοτεχνῶν τοῦ πεζοῦ καὶ τοῦ ποιητικοῦ λόγου. Ὡς ἐκ τούτου ἂς συμβουλευθῶμεν ἀπλῶς καὶ τυχαίως τινὰ τῶν σχολικῶν τούτων ἐγγχειριδίων, ἀτινα συνετάχθησαν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ποιητοῦ, ἐσμέν δὲ βέβαιοι ὅτι ἐν τούτοις θὰ ἀπαντήσωμεν οὐ μόνον τὸ ὁμόφωνον φρόνημα τῶν μᾶλλον ὀρθοφρονούντων πνευμάτων τοῦ ἐνεστώτος, ἀλλ' ἴσως καὶ αὐτὸ τὸ φρόνημα, ὅπερ θὰ ἐπικρατήσῃ ἐν τῷ βίῳ τῆς ἐπερχομένης γενεᾶς, ἧτις θὰ διδαχθῆ διὰ τούτων.

Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Οὐδεμία τῶν φλογερῶν ἐπιθέσεων, αἵτινες διενεργήθησαν κατὰ τοῦ Βίκτωρος Οὐγκῶ ἕνεκα τῆς ποικιλίας τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἰδεῶν μέχρι τῆς ἐξορίας αὐτοῦ καὶ ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τῶν δημοκρατικῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων κατὰ τὰ τελευταῖα τριάκοντα πέντε τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη, φαίνεται εὐροῦσα ἤχῳ ἐν τῷ καθαρῶς φιλολογικῷ τούτῳ κύκλῳ. Οἱ εἰς τοῦτον ἀνήκοντες οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἐσκέφθησαν νὰ ζητήσωσι αὐτῷ λόγον διὰ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ δοξασίας, ὡς τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὸν Ρονσάρ, τὸν Λαφονταῖν καὶ εἴ τινα ἄλλον. Τῇ ἀληθείᾳ τὸ νὰ ζητῶνται παρὰ ποιητοῦ βαθεῖαι πολιτικαὶ θεωρίαι εἶναι τοσοῦτο λογικόν, ὅσον καὶ τὸ ν' ἀπαιτῆται παρὰ ὑπουργοῦ ἢ πρεσβευτοῦ νὰ γράφῃ στίχους ἀπταιστούς καὶ ὠραίους. Ἀφ' ἑτέρου, ἂν ἕκαστος ἐθαύμαζε μόνον τοὺς συγγραφεῖς οἵτινες ἐμφοροῦνται τῶν ἰδίων αὐτοῦ σκέψεων καὶ φρονημάτων, πρὸ πολλοῦ ὁ Βοσσοῦτος θὰ ἀνεγινώσκετο καὶ θὰ ἐμελετᾶτο ἐν ταῖς ἱερτικαῖς σχολαῖς μόνον. Ἄλλως τε ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ αἱ ἀντεγκλήσεις τοσοῦτω μᾶλλον ἀνεξήγητοι ἦσαν, ὅσῳ οὐδέποτε ἐφραντάσθη τις νὰ κατακρίνῃ τὸν Μυσὲ ἢ τὸν Γκωτιέ ἐπὶ παραδειγματι, ἐπὶ τῷ ὅτι ἐφάνησαν εὐμενεῖς πρὸς πᾶσαν κυβέρνησιν, καὶ ὅσῳ ὁ Λαμαρτίνος κατεῖχε πάντοτε τὸν θαυμασμὸν τοῦ κοινού, καίπερ ἀποδεχόμενος ἐπιχορηγήσιν παρὰ τῆς Αὐτοκρατορίας, ἀφοῦ προηγουμένως ἦτο νομιμόφρων καὶ δημοκρατικός. Ὡς ἐκ τούτου ἐν ταῖς σημειώσεσι τῶν διδασκτικῶν βιβλίων οὐδεὶς περὶ τῶν τοιούτων ὑπαινιγμὸς γίνεται.

Ἐνα καὶ μόνον τοιοῦτον ὑπαινιγμὸν ἀνακαλύπτω, καὶ οὗτος ὅμως ἰσοδυναμεῖ σχεδὸν πρὸς ἔπαινον, οὗτος δὲ εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Ζιντέλ ἐν τοῖς ἐξῆς ἀναφερόμενος: «Θὰ ἦτο λίαν ἀξιοκατάκριτος (ὁ Οὐγκῶ) ἂν εἶχεν ἀποπτύσει τὰ ἀρχαῖα αὐτοῦ φρονήματα ἐκ συμφέροντος, ἐκ φόβου ἢ ἐξ ἀνανδρίας, ἂν ἐκερδοσκόπει ἐπὶ τῶν στιγμιαίων ἐξάψεων, ὅπως ἔτι μᾶλλον προσελκύσῃ τὰ βλέμματα τοῦ

κοινού πρὸς ἑαυτόν, ἂν εἶχεν ἐγκαταλίπει τὰς ὑγιεῖς ἀρχάς, ὅπως ἀσπασθῆ τὰς ἐσφαλμένας, ἂν τέλος πάντων ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἶχε ταπεινωθῆ. Τούναντίον ὅμως ἡ καρδία αὐτοῦ φαίνεται ἔτι μᾶλλον ἀνοιγείσα καὶ ἐμπλησθείσα ἔρωτος θερμοτέρου καὶ εὐγενεστέρου».

(Ἀκολουθεῖ).

RAOUL DE ROSIÈRES.

N. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Ἐπιγραφή Φερῶν.

Ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ Δημαρχείου Φερῶν (Βελεστίνου) εἰσὶν ἐρριμμένοι τῆδε κάκεισε δύο ἐπιγραφαί, ὧν ἡ μὲν ἐστὶν ἐπιτύμβιος, ἡ δὲ ψήφισμα ἀπελευθερώσεως δούλων.

Καὶ ἡ μὲν ἐπιτύμβιος ἐπὶ λευκοῦ μαρμάρου ἐγκεχάρκαται κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τοῦ ἑλληνισμοῦ, καθὰ ἐκ τοῦ εἶδους τῆς γραφῆς δηλοῦται. Ἡ δὲ δευτέρα ἐστὶν ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ λίθου πρασίνου χρώματος. Ἐγχωρίου, ἀμφοτέρωθεν γεγραμμένου. Δυστυχῶς ἐστὶ τεθλασμένη καθ' ὅλας ἐν γένει τὰς πλευράς. Ἐκ τῆς μιᾶς ὄψεως τὰ γράμματα εἰσὶν ἐσβεσμένα καὶ σχεδὸν δυσανάγνωστα. Μεταβάντες δ' εἰς Φερὰς δι' ἐμπορικὰς ἡμῶν ὑποθέσεις δὲν εἶχομεν μεθ' ἡμῶν αὐτῶν χάρτην ἐκτυπωτικόν, ὅπως λάβωμεν ἐκτυπώματα (estampages), οὔτε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον ν' ἀντιγράψωμεν αὐτήν. Τὰ δ' ἐκ τῆς ἄλλης ἐνεπιγράφου ἐπιφανείας τοῦ λίθου διασωθέντα γράμματα ἀντιγράψαντες, παραδίδομεν ἐνταῦθα τῷ φωτί.

ΟΜΜΕΙΑ ΑΠ·ΛΕΥΘΕΥΕΡΕΣΘΕΙ
ΡΑΣΕΥΜΕΜΛ' ΜΣΟ·ΣΥ'ΑΑΣΕΛ
ΕΡΕΣΘΕΝ'ΑΑΠΟΥΙΑΙΑΣ ΑΜΦΙΠΡΑ
ΤΟΥ ΠΑΤΤΟΥΝΝΙΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΕΣΘΕΝ
5 ΟΣ ΑΣΤΟΚΛΕΑΙΟΙ ΕΥΦΡΟΣΥΝΑ ΚΑΙ ΘΕ
ΕΣ ΘΕΝΑΑΠΟΠΕΙΘΟΥΝΟΣ ΜΕΙ ΙΟ Ν
ΕΝΝΕΙΑ ΟΦΡΥΝΟΙ ΠΑΥΣΑΝΙΑ ΟΕΛΕ
ΕΥΚΤΕΙΜΟΝΕΙΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΕΣΘ
ΛΟΝΟΣΛΟΝΤΕΙΟΙΣ ΣΟΥΣΟΣΘΙΟΙ
10 ΣΘΕΣ ΑΠΟΘΙΟΙΟΤΙ ΜΕΓΑΛΟΚΛ
ΟΚΛΕΙΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΕΣΘΕΝΣΑΑΠΟ
ΠΟΡΙΑΔΙΚΑΙΕΙΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΕΣΘΕ
ΚΟΛΛΙΑΙΟΙ ΣΟΥΣΙΦΑΝΕΙΣ ΑΝΑΞΑ
ΕΣ ΑΠΟΦΙΛΟΚΡΑΤΕΙΑΣ
15 ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΕΣ

. . . Ομεια ἀπ[ε]λευθερεσε[ν]σα ὑπὸ δεῖνος
ἀπελευθε[ρ]εσε[ν]σα Εὐμεμ . . . . .
ἀπελευθε[ρ]εσε[ν]σα ἀπὸ Γγ[γ]αίαις Ἀμφιπρά
του. Παττωννία ἀπελευθερεσε[ν]σα ἀπὸ

- 5 . . . ος Αστοκλαίοι. Εὐφ,σόννα καὶ Θε[μιστώ ;
ἀπελευθερ]εσθένσα ἀπὸ Πείθουνοσ Μει.ιοιν. . .
Πολυξ ;]εννεία Ὅφρῶνοι Παυσανία ο ἐλε . . .
Εὐχτειμονεία ἀπελευθερσθ[ένσα ἀπὸ
. . . . λονοσ Λοντείοι Σοῦσοσ Θιοζ[ότοι
10 ἀπελευθερ]εσθῆσ ἀπὸ Θιοζότοι Μεγαλοκλ[έουσ
Δι]οκλεία ἀπελευθερσθένσα ἀπὸ (δεῖνοσ τοῦ δεῖνοσ)
Ἄ]πορία Δικαιεία, ἀπελευθερσθέν[σα ἀπὸ δεῖνοσ
. . . Κολλιαίοι. Σουσιφάνεισ Ἄνκζ[άδρου ;
ἀπελευθερσθ]ῆσ ἀπὸ Φιλοκρατείασ (τῆσ δεῖνοσ).
15 [ἡ δεῖνκ] ἀπελευθερσθένσα (ἀπὸ δεῖνοσ τοῦ δεῖνοσ).

Ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπιγραφῇ ἀναγράφονται πράξεις ἀπελευθερώσεωσ δούλων μακεδονικῆσ ἐποχῆσ, καθ' ἃ ἐκ τοῦ εἶδοσ τῆσ γραφῆσ ὀπλοῦται. Ἐν ἀρχῇ δὲν ἀναφέρεται ὁ ἐπώνυμοσ στρατηγὸσ τῶν Θεσσαλῶν. Οὐδεὶσ μὲν Θεσσαλικὸσ ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται. Ἡ διάλεκτοσ εἶναι Θεσσαλική· ἰδιῶζων δὲ τύποσ τῆσ παθητικῆσ μετοχῆσ τοῦ ἀορίστου ἐν αὐτῇ παρατηρεῖται τοῦ ἀπελευθεροῦμαι ῥήματοσ, ἀπελευθερσθῆσ διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένοσ καὶ ἀπελευθερσθῆσ ἐν σα διὰ τὸ θηλυκόν.

Περὶ δὲ τοῦ τύπου ἀπελευθερσθῆσ-ενσα παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀρσενικῷ γένει ἀποβάλλεται μὲν τὸ ν, δὲν ἐκτείνεται δὲ τὸ ε εἰσ εἰ. Ἐν δὲ τῷ θηλυκῷ φυλάττεται.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ συλλαβῇ παρατηροῦμεν, ὅτι αὐτῆ γράφεται δι' ε ἀντὶ δι' ὦ, ὡσ ἔδει. Τοῦτο δὲ γίνεται, διότι παρὰ Θεσσαλοῖσ γράφεται πᾶσα συλλαβή, δι' ὦ γραφομένη, δι' ου· ἀλλ' ἢ φωνῆ ου ἦτο ἐνίοτε τόσῳ βραχεῖα, ὡστε πολλὰκισ συνεχέστο μετὰ τῶν βραχέων φωνέντων καὶ ἔστιν ὅτε ἐγράφετο καὶ δι' ε, ὡσ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει. Τοῦτο συμβαίνει καὶ παρ' ἡμῖν.

Ἡ δὲ ἐπιτύμβιοσ τῆσ καλῆσ ἐποχῆσ ἔχει ὡσ ἑξῆσ:

ΘΥΡΣΕ ΘΥΡΣΟΥ, Θύρσε Θύρσου

Περὶ τῆσ Θεσσαλικῆσ διαλέκτου καὶ τοῦ Θεσσαλικοῦ ἀλφάβητου ἐν προσεχῇ φύλλῳ δημοσιεύσομεν πραγματεῖαν ἡμῶν.

Ἐν Ἀλμυρῷ Ὀκτωβρίῳ μεσοῦντοσ 1893.

N. I. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟσ.

Νεαὶ ἀνακαλύψεις ἐν Αἰγύπτῳ. I

Μετ' εὐχαριστίαςεωσ θά πληροφόρηθῶσιν οἱ ἀρχαιολόγοι ὅτι ὁ κ. I. Μόργαν ἐδαπάνησεν ὀλοκλήρον τὸ παρελθὸν θέροσ ἐν τῷ οἴκῳ, ὃν ἄλλοτε κατεῖχεν ὁ Μαριέτ, ἐξ οὗ δὲ διπύθυνα σειρᾶν ἀνασκαφῶν ἐν τῇ παρακειμένῃ νεκροπόλει καὶ ἐν τῇ παρὰ τὰσ πυραμίδασ τοῦ Ἀβουσιρ χώρα. Τὸ κυριώτατον ἐν Σακαρᾷ ἀποκαλυφθὲν μνημεῖον εἶναι τὸ μαυσωλεῖον τοῦ

1) Ἐν τῷ ἐγκρίτῳ ἀγγλικῷ περιοδικῷ «Ἀθηναίῳ» ἐδημοσιεύθη ἄρτι ἐνδιαφέρουσα ἀφήγησισ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν θέροσ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τμήματοσ τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Μόργαν γενομένων νέων ἀρχαιολογικῶν ἐν Αἰγύπτῳ εὐρημάτων ταύτην μεταφέροντες εἰσ τὰσ ἡμετέρασ στήλασ φρονούμεν ὅτι ἱκανοποιούμεν τὴν περιέργειαν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Μερού-Ρά ἢ Μερά, ὅστισ ἔζη ἐπὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ Τέτα, βασιλέωσ τῆσ 6^{ης} δυναστείας. Τὸ θαυμάσιον τοῦτο μνημεῖον περιλαμβάνει τοὺσ τάφοσ τοῦ Μερά, τῆσ συζύγου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· οἱ τρεῖσ τάφοι εἶναι συννηνωμένοι μετ' ἀλλήλων, ἔχουσι δὲ μίαν καὶ μόνην θύραν. Συνίστανται δὲ ἐκ 31 θαλάμων καὶ διαδρόμων, ἐξ ὧν τρία σε ρ δ ἄ μ π, δύο διαδρόμοι, πέντε θάλαμοι καὶ τρία δωμάτια στεροῦνται ἐγγλύφων, 18 δὲ θάλαμοι καλύπτονται ὑπὸ κεχρωματισμένων γλυφῶν, λαμπρῶσ ὠζομένων. Τρεῖσ τῶν κεκοσμημένων τούτων θαλάμων φέρουσι στήλασ, ἐν δὲ τῷ εὐρυτάτῳ πάντων εὐρίσκεται κεχρωματισμένος ἀνδριάσ τοῦ Μερά, ὕψουσ 7 1/2 περίπου ποδῶν, ἐντὸσ θήκησ· παρ' αὐτοῦ ὑπάρχει ἀλαδοστρίνη τράπεζα πλήρησ ἀφιερωμάτων. Τρεῖσ ἐπιτύμβιοι μονόλιθοι (stelae) ἀφιερῶνται εἰσ τὸν Μερά, εἰσ δὲ λαμπρῶσ κεχρωματισμένοι εἰσ τὴν σύζυγον αὐτοῦ· ὁ τάφοσ τῆσ συζύγου αὐτοῦ, ὠραιότατοσ ὢν, κοσμεῖται ὑπὸ εἰκονικῶν παραστάσεων διὰ ζωρῶν χρωμάτων ἐπὶ μελαίνησ βάσεωσ. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν γυναικῶν καὶ χορευτῶν ἀποτελοῦσι λαμπρὰ δείγματα τῆσ καλλιτεχνίας τῆσ περιόδου ἐκείνησ. Αἱ κυριώτεραι σκηναὶ ἐν τῷ μαυσωλεῖῳ ἀποτελοῦνται ὑπὸ ὀμίλου θρηνηφῶν, εἰκόνοσ γυμναστῶν καὶ χορευτῶν, ἐργατῶν, κατεργαζομένων τὸ μέταλλον καὶ κατασκευαζόντων ἀντικείμενα ἐκ χρυσοῦ κλπ., ὑπὸ ἐξεικονίσεωσ τοῦ ἀποθανόντοσ Μερά, πλέοντοσ ἐν τῷ Νεῖλῳ, τῶν γεωργικῶν ἐργῶν τῶν τριῶν τοῦ ἔτουσ ὠρῶν, τῶν θηρευτικῶν καὶ ἀλιευτικῶν ἐκδρομῶν τοῦ Μερά κλπ. Ὁ κ. Μόργαν θεωρεῖ τὸ νέον τοῦτο εὔρημα ὡσ τὸ ὠραιότατον πάντων τῶν μέχρι τοῦδε εἰσ φῶσ ἀχθέντων μνημείων τοῦ ἀρχαίου κράτοσ. Ἀδύνατον σχεδὸν ἀποβαίνει νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἢ παρὸσ τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένη αἰτίσισ συμπληρωματικῆσ πιστώσεωσ παρὸσ συμπλήρωσιν τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ σπουδαίου τούτου μνημείου, ἀπεργίθη. Οὐ μακρὰν τοῦ οἰκογενειακοῦ μαυσωλεῖου τοῦ Μερά ὁ κ. Μόργαν ἀνεκάλυψε μέρος ἑτέρου μαυσωλεῖου, περιλαμβάνοντοσ πέντε θαλάμοσ, ἐν οἷσ ἀπαντῶσιν ἐξαιρετοὶ τινεσ γλυφαὶ τῆσ 6^{ης} δυναστείας. Τὰ δύο ταῦτα μαυσωλεῖα κείνται παρὸσ Β. τῆσ πυραμίδοσ τοῦ Τέτα, κάτωθι τῆσ διόδου τῶν σφηγῶν, εἰσ ταύτην δὲ τὴν λεπτομέρειαν ὀφείλεται ἢ λαμπρὰ αὐτῶν διατήρησισ. Ἐν τούτοισ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆσ 6^{ης} δυναστείας ἐστυλῆθησαν, διότι ἕτερον μαυσωλεῖον ἰδρύθη ἐγγυὲσ καὶ ἀπέναντι τοῦ εἰσ τὸν Μερά ἀνήκοντοσ, ἐκ λίθων, εἰλημμένων ἐξ ἐκεῖνων. Ἐξω τῶν μαυσωλεῖων τούτων ὁ κ. Μόργαν ἀνεκάλυψε διαφόροσ λάκκοσ τῆσ Σαῖτικῆσ καὶ Πτολεμαϊκῆσ ἐποχῆσ, ἐκ δύο τῶν ὀποίων φαιαὶ τινεσ ἐκ γρανίτου καὶ τιτανολίθου σαρκοφάγοι ἐξεχώσθησαν. Ἐν ἄλλῳ τῶν λάκκων τούτων εἰσ βάθοσ 120 ποδῶν μουμία ἐν σαρκοφάγῳ ἐκ παλλεῦκοσ μαρμάρου εὐρέθη κειμένη ἐπὶ παχέοσ στρώματοσ θυμιάματοσ, διασώζοντοσ εἰσέτι τὴν γλυκεῖαν αὐτοῦ ὀσμὴν.

Αἱ ἐν Ἀβουσιρ ἀνασκαφαὶ δὲν ὑπῆρξαν ὀλωσ ἄγονοι, διότι συνέσεια αὐτῶν ὁ κ. Μόργαν ἠδυνήθη ν' ἀποδείξη ὅτι ὁ τόποσ ἐν ᾧ σμειοῦται ὁ ἀριθμὸσ XIX ἐπὶ τοῦ πίνακοσ τοῦ Λεψίου (Lepsius's plan) δὲν παριστᾷ τὴν τοποθεσίαν πυραμίδοσ. Ἐν τῇ θέσει τῶν αὐτῶν βασιλικῶν τάφων ἀνεκαλύφθη εὐρῶ